

A teljes evangélium Pál apostol római levele szerint – Az ép elméjű és lelkű keresztén

Az itt leírtak túlnyomó többsége összhangban van „A Biblia ismerete” c. kommentársorozattal (Keresztýén Ismeretterjesztő Alapítvány) és William MacDonald Újszövetségi Kommentárjával (Evangéliumi Kiadó).

A bibliai idézeteknél (biblia.jezusert.com) a Magyar Bibliatanács fordítását használtam.

1. Pál apostol azért írja levelét a római hívőknek, hogy „az evangéliumot hirdesse” nekik, amely „Isten ereje... minden hívőnek üdvösségére” (1,16; vö. 1,1; 16,25). Istennek ezt az „igazságát... hit” által kell befogadni és megélni (1,17). E levél egésze az evangélium Pál általi legbővebb kifejtése. A mai keresztények gyakran jóval kevesebbet értenek „az evangéliumon” (és hirdetnek belőle), kihagyva pl., hogy Isten (Jézus) nemcsak a Megváltónk, hanem az egész világegyetem teremtője, fenntartója, irányítója és végső ítélőbírája, aki már ezért is méltó a teljes odaadásunkra, imádatunkra és szolgálatainkra (1,20; 8,28kk; Zsid 1,3; ApCsel 10,42; 17,24-31). Fő feladatunk e jó hír egészét továbbadni „minden népnek”, tanítvánnyá téve és „tanítva őket, hogy megtartsák mindat, amit” Jézus parancsolt tanítványainak (Mt 28,19-20), más szóval „minden embert tökéletessé tenni a Krisztusban” – magunkon kezdve a dolgot (Kol 1,28).

2. Pál a Róm 1,1-6-ban **összefoglalja/bevezeti** ezt az ószövetségi „szent iratokban előre megígért” evangéliumot: Jézus Krisztus, „Dávid utóda” „a halottak közül való feltámadásával Isten hatalmas Fiának bizonyult”. Hívókként Ő „a mi Urunk”, s „az ő nevéért **hitre és engedelmességre**” kell felhívunk „minden népet” (vö. 16,25k; Mt 28,19k). Maga a „hit” szó görög megfelelője (pisztisz) **hűséget** is jelent, vagyis magában foglalja, hogy teljes engedelmisséget vállalva elkötelezzük magunkat amellett, amit hiszünk, arra építve egész életünket (vö. 16,25-26: „az én evangéliumom és a Jézus Krisztusról szóló üzenet szerint”, amely „a próféták írásai által tudtul adatott minden népnek, hogy eljussanak a **hit engedelmisségére**”. A pisztisz szót Vida „hithűségnek” fordítja (Mt 23,23; Gal 5,22 stb.). A hívők „Isten szerettei, akiket ő elhívott és megszentelt”, s osztályrészük az Atya Istentől való „kegyelem és békesség” – más szóval az örök „üdvösség”, amely Isten ingyen ajándéka, s „kegyelemből, hit által” a miénk (Róm 1,16; Ef 2,8-9). Vajon mindez csupán láthatatlan, lelki valóságot, nekünk „tulajdonított” szentséget és igazságot, az örök kárhozattól való megmenekülést jelent, vagy valódi életszentséget, szemmel láthatóan megváltozott új életet? Kiderül a további versekből, ahol Pál elénk tárja a teljes evangéliumot, amely valóban „jó hír” mindenkinek!

3. A Róma 1-3-ban Pál a **rossz hírrel** kezdi üzenetét, részletesen ecsetelve *minden ember bűnösségét* (3,10-12; beleértve a homo- és heteroszexuális bűnöket [1,26-28], vagyis a paráznaságot [az 1 férfi és 1 nő házasságán kívüli szexet]) és az abból adódóan várható ítéletet, ami a „halál” (1,32), vagyis az Istentől való örökös elszakadás, a szüntelen „gyötrellem és szorongás” (2,5-10; vö. Mt 25,46; Mk 9,47k; Jel 20,10). Erre az ítéletre a *cselekedetek alapján* kerül sor, Isten írott „törvénye” szerint, amely a nem hívők szívébe is be van írva (2,9-16; vö. 14,10-12; Mt 7,21kk; 2Kor 5,10: „Mert mindnyájunknak leplezetlenül kell odaállnunk a Krisztus ítélőszéke elé, hogy mindenki megkapja, amit megérdemel, aszerint, amit e testben cselekedett: akár jót, akár gonoszat”). Tehát nem állhatunk meg az elméleti hitnél; el kell jutnunk a tettekhez, melyek a hitünk valódiságát mutatják (vö. hivo.hu/itelet.htm).

4. A Róma 3,21-31-ben Pál rátér a **jó hírre**: „Isten ingyen igazítja meg [az embereket] kegyelméből, miután megváltotta őket a Krisztus Jézus” helyettük vállalt halála által (24. v.). Hogyan történik és mit jelent ez a megigazulás? „Hit által igazul meg az ember, a törvény cselekvésétől függetlenül” (28. v.). „Érvénytelenlé tesszük tehát a törvényt a hit által? Szó sincs róla! Sőt inkább érvényt szerzünk a törvénynek” (31. v.). Hogyan értsük ezt? Pál a 4. fejezetben Ábrahámot állítja elénk mint a hit példaképét, „akinek az Isten cselekedetek nélkül tulajdonított igazságot” (4,6). Mindezt az 5. fejezetben is megerősíti és kiegészíti, többek között azzal, hogy „szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adatott Szentlélek által” (5,5; vö. 5,9-11). Majd Ádámot és Krisztust hasonlítja össze, kijelentve: „Ha pedig az egynek elbukása miatt lett úrrá a halál egyetlen ember által, akkor azok, akik **bőségesen kapják a kegyelem és az igazság ajándékát**, még inkább *uralkodni fognak az életben* az egy Jézus Krisztus által. Mármost, ahogyan egynek a vétke lett minden ember számára *kárhozattá*, úgy lett egynek az igazsága minden ember számára *az élet megigazulásává*. Mert ahogyan az egy ember engedelmessége által sokan lettek bűnösökké, úgy az egynek engedelmissége által is sokan lettek igazakká. A törvény pedig közbejött, hogy megnövekedjék a vétkek. De *ahol megnövekedett a bűn, ott még bőségesebben kiáradt a kegyelem*; hogy amiképpen úrrá lett a bűn a halál által, úgy uralkodjék a **kegyelem is az igazsággal** az örök életre Jézus Krisztus, a mi Urunk által” (5,17-21; vö. Jn 1,14-17).

5. Ennek alapján fölvetődik a logikus kérdés: „Maradjunk a bűnben, hogy megnövekedjék a kegyelem?” (Róm 6,1) Egyértelmű a válasz: „Szó sincs róla! Akik **meghaltunk a bűnnek**, hogyan élhetnénk még benne?” (6,2). Ezután a 6,3-11-ben kifejti az apostol, hogy Krisztussal együtt meghaltunk és feltámadtunk – a vízkereszttség jelképezi azt a valóságot, amely a Szentlélek keresztisége, vagyis a megtérésünk alkalmával következett be (1Kor 12,13; ApCsel

11,16) –, tehát „új életben járunk” (Róm 6,4), azonosulva Urunkkal: „Ha ugyanis **egygyé lettünk Vele** halálának hasonlóságában, még inkább **egygyé leszünk Vele** a feltámadásának hasonlóságában is” (6,5). „Hiszen tudjuk, hogy a mi ömberünk [a régi, bűnös életünk] megfeszítettett Vele”, „hogy *megegyélenüljön a bűnnek teste*” (a bűnös természetünk; Károli-ford.), „hogy többé ne szolgáljunk a bűnnek” (6,6). A bűn ugyanis rabbá tett minket, uralkodott rajtunk, és nem volt erőnk szabadulni hatalmából. „Ezért tehát ti is **azt tartsátok magatokról**, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennek a Krisztus Jézusban” (6,11 – ez a levél 1. parancsa; vö. Gal 2,20; 1Jn 5,10-21).

6. Vajon ez csak elmélet, vagy a gyakorlatban is megvalósul(hat)? A Róm 6,12-13 szerint ahogy korábban a bűn kívánságainak engedelmeskedve átadtuk tagjainkat „a bűn szolgálatára, hogy a gonoszság hegyverevé legyének”, úgy most át kell adnunk tagjainkat „az igazság hegyverevéiként az Istennek”, sőt **magunkat** (teljes lényünket) **oda kell szánunk** Neki (vö. 12,1-2). Így – az Ő erejével – legyőzhetjük a bűnt: „Hiszen a bűn nem fog uralkodni rajtatok, mert nem a törvény, hanem a kegyelem uralma alatt éltek” (6,14).

7. Megint csak logikus a kérdés: „Vétekezzünk, mert nem a törvény, hanem a kegyelem uralma alatt élünk?” (6,15) Egyesek ebből kiindulva eljutottak egészen addig a téves hiedelemig, hogy nyugodtan paráználkodhatnak, lophatnak, csalhatnak stb., mert „nincsenek a törvény alatt” (ez az ún. „antinomizmus”, azaz törvényellenzés). Pál válasza: „Szó sincs róla!” A 6,16-23-ban „emberi” képet használva (19. v.) mondja: ahogy korábban a bűn (rab)szolgái voltunk, úgy most legyünk az igazság, vagyis Isten „(rab)szolgái”, „szívünk szerint engedelmeskedve... tanításának” (17. v.). Az előbbi út a „halálba” vezet (21. v.). az utóbbi pedig a „szent” és „örök élethez” (22. v.). Úgy tűnik, **nincs középút**. Vagy mégis van? Mit mutat a hívők tapasztalata? Erről a 7. fejezet szól.

8. A 7,1-6-ban az apostol a házasság példájával erősíti meg, hogy meghaltunk a törvénynek, és Krisztuséi vagyunk (az ő menyasszonya, vö. Jel 19,7k); Neki termünk gyümölcsöt, „*az új életben a Lélek szerint szolgálva, nem pedig az Írás betűje szerint, mint a régiekben*” (vö. Róma 13). A 7,7-13-ban Pál a megtérése előtti (gyermekkori) és/vagy a jelenlegi tapasztalatairól beszél. Mindnyájan átélhettük annak idején: „**a bűn a parancsolattól ösztönzést kapott**, és felszított bennem mindenféle kívánságot” (8. v.), vagy ahogy mondani szokták: „a tiltott gyümölcs edesebb”. Ez nem a törvény hibája; az „szent, igaz és jó” (12. v.). „Ellenben a bűn, hogy meglássék bűn mivolta, a jó által hoz rám halált, így a bűn fokozott mértékben lesz bűnné a parancsolat által” (13. v.).

9. Pál a 7,14-25-ben *jelen időre* vált. Vajon a megtérése utáni, sőt az írás idején átélt tapasztalatairól beszél? A legtöbben így gondolják (bár egyesek szerint a korábbi élményeiről szól, csak azonosulni akar sokak tapasztalatával). Azt jelentené ez, hogy az apostol durva bűnök rabságában élt ekkor? Aligha, hiszen a minden bizonnyal korábban írt első korinthusi levelében felszólította az ottani hívőket: „legyetek az én követőim!” (1Kor 4,16; vö. 11,1; Fil 3,17.) Amikor „bűnösök... közül az elsőnek” mondta magát, nem „a legnagyobb bűnöst” értette ezen, hanem azt, hogy magáról tudja a legjobban, hogy bűnös, és „üldözte Isten egyházát” (1Tim 1,12-16; 1Kor 15,8k). Élete vége felé elmondhatta: „én teljesen jó lelkiismerettel szolgáltam Istennek, mind e mai napig” (ApCsel 23,1). Viszont még ekkor is tudhatta, hogy nincs teljes összhangban Istennek, vagyis ilyen értelemben küzdenie kell a bűnnel – noha elmondhatta magáról: „semmi vádat nem tudok önmagamra mondani” (1Kor 4,4), és „akik tehát tökéletesek [vagyunk], így gondolkozzunk” (Fil 3,12-16; vö. [új] Károli). Sőt, bizonyos értelemben mindnyájan a bűn függő, sokszorosán visszaeső rabjai vagyunk, és nem mondhatjuk, hogy végleg „kigyógyultunk” vagy kigyógyulni igyekszünk belőle, hanem Krisztus erejével arra törekszünk, hogy lehetőleg ma/most ne vétekezzünk. Ha pedig netán elbukunk, bűnünket megvallva haladhatunk tovább (1Jn 1,9). A saját tapasztalatom mindenesetre az, hogy a megtérésem után év(tized)ekkel is küzdöttem (küzdök) meglehetősen súlyosnak mondható és gyakran macacsul megmaradó/ismétlődő bűnökkel. Úgy tűnik, a legtöbb hívő hasonlóan van ezzel, és a **Róma 7-re hivatkozva** szent meggyőződésük, hogy ez a „normális hívő élet”, amelyből csak a halál vagy az elragadtatás jelent kiutat.

10. Csakugyan nincs más kiút ebből a „skizofrén”, tudathasadásos állapotból, melyre a Biblia többek között a „**kéltelkű** és minden útján állhatatlan ember” (Jak 1,8; vö. 4,8), valamint közvetve a „megosztott szív” (vö. 1Kor 7,35), a „két urnak” való szolgálat (Mt 6,24), a „kétféléle sántikálás” (1Kir 18,21) kifejezéseket használja? (Elnézést az erős kifejezésekért – valójában a két véglét között széles skálán mozog a keresztények tapasztalata, amint azt magam is éveken keresztül átéltem.) Pál egyébként a bűn felelősségét nem hárítja el, csupán tetteinek belső indítékát, okát nevezi meg, amikor kijelenti: „Ha pedig azt tesztem, amit nem akarok, akkor már *nem én teszem, hanem a bennem lakó bűn*” (Róm 7,17,20). Ezzel röviden utal a **megoldásra**, melyet a 8. fejezetben fejt ki bővebben: (1) Ne a bűnnel azonosuljunk („vétekeztem, tehát bűnös vagyok, mint minden ember – ez természetes”), hanem Isten gondolkodásával és Igéjével („Ha pedig azt cselekszem, amit nem akarok, akkor elismerem a törvényről, hogy jó”; 7,16); valamint (2) hit által Krisztussal, a Szabadítóunkkal: „Én nyomorult ember! Ki *szabadít meg ebből a halálra ítélt testből*? Hála az Istennek, a mi Urunk Jézus Krisztus!” (7,24-25) Az Istentől független „test” „keresztény” (farizeusi, helytelen indítékú)

tettekben, saját törvényünk létrehozásában és másokra erőltetésében (törvényeskedés), szolgálai lelkületben is megnyilvánulhat.

11. a. Vajon a Róma 8,1 azt jelenti, hogy csak a kárhozatot úsztuk meg? Semmiképpen; amint a 8,2-18-ból kiderül, itt valódi, az **életünkben megnyilvánuló szentségről** van szó! Hosszú távon csakugyan nincs „középut”: vagy (1) „a test szerint élünk” (5. v.), Isten ellenségeiként, akik „nem lehetnek kedvesek Isten előtt” (7-8. v.), s ennek következtében „meg kell halnunk” (13. v.); saját meggyőződés és sokak szerint ez elsősorban a lelki halált jelenti, amely a visszaeső hívőkre is várhat; ld. alább), vagy (2) „Lélek szerint” élünk, „a Lélek dolgaival törődve”, aminek a gyümölcse „élet és békesség” (5-6. v.). Ez utóbbihoz elengedhetetlen, hogy „a Lélek által megöljük a test cselekedeteit” (13. v.), ami komoly lelki harcot, kemény küzdelmet és mindenre kiterjedő hitből élést jelent (vö. 13,12-14: „a testet pedig ne úgy gondozzátok, hogy bűnös kívánságok ébredjenek benne”; 14,23: „minden, ami nem hitből származik, az bűn”; vö. Ef 6,10-20).

11. b. A megoldás kulcsa a hit által bennünk élő Szentlélek: „Akiiket pedig Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai. Mert nem a szolgáltság lelkét kaptátok, hogy ismét féljete, hanem **a fiúság Lelkét kaptátok, aki által kiáltjuk: »Abba, Atya!«** Maga a Lélek tesz bizonyosságot a mi lelkünkkel együtt arról, hogy valóban Isten gyermekei vagyunk. Ha pedig gyermekek, akkor örökösök is: örökösei Istennek és örököstársai Krisztusnak, ha vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk” (Róm 8,14-17). Tehát már itt a földön Isten **gyermekei és örökösei**, dicsőségének részesei és várományosai lehetünk (vö. 2Kor 3,18: „Mi pedig, miközben fedetlen arccal, mint egy tükörben szemléljük az Úr dicsőségét mindnyájan, ugyanarra a képre formálódunk át az Úr Lelke által dicsőségről dicsőségre”). Az Úrban önzetlenül gyönyörködve. Vele azonosulva, egyesülve, Igéjének igazságait elsajátítva az övéhez hasonlóvá válik a jellemünk, s ehhez igazodnak a tetteink (ahelyett, hogy azok határoznák meg a jellemünket és identitásunkat, kilétünket; vö. Jn 17,17-26). Ehhez a csodálatos örökséghez az is hozzátartozik, hogy részesülünk Isten természetében és mindabban, ami a neki tetsző élethez szükséges (2Pt 1,3k), az Ő gondviselése és „előzetes” ismeretéből adódó kiválasztása révén „minden javunkra szolgál” (Róm 8,28-29; Károli), a sok nyomorúság közepette is „feleltébb diadalmaskodunk” (8,37; Károli), és ha mi nem hagyjuk el Őt (miután valóban megismertük, miért is tennénk?), „*semmiféle más teremtmény nem választhat el minket az Isten szeretetétől*” (8,39). Ahogy Joó Sándor mondta az eleve elrendelés ehhez kapcsolódó témájáról szólva, Isten **örök mostjában** dől el az üdvösségünk (ld. joosandor.hu/sorozat/eleve-elrendeles) – de ez számunkra mindig a jelen pillanattal azonos: most kell hinnünk, s így már most miénk az örök üdvösség (ld. Zsid 3,6-15; vö. hivo.hu/elbukas.htm). Mindennek egyetlen feltétele, hogy hit által Krisztusban maradjunk (Jn 15); az Ő szeretete nem láncol minket magához, de képessé tesz a viszonszeretetre. Az igazi szeretet lényegéhez tartozik, hogy szabad, önkéntes döntésen alapul; ezért is engedte meg Isten az ember bűnbeesését – hogy Krisztus által a paradicsomi állapotnál sokkal jobbat hozzon ki belőle.

12. a. **Hogyan tapasztalhatjuk meg** mindezt? Pál a 9-11. fejezetben Isten választott népe, a zsidók példáját állítja elének (amelynek története sokszor példázza az egyéni üdvörténetünket, lelki zárándokutunkat). Egyrészt úgy, hogy tartózkodunk a hibáinktól: „nem hit, hanem cselekedetek útján akarták ezt elérni, [és] beleütköztek a megütközés kövébe”, Krisztusba (9,32). Isten mégis kitaróan várja „engedetlen és ellenszegülő” szereteteit (10,21), akiket nem vetett el (végleg), sőt hagyott belőlük hívó maradékot (11,1-6). A többieket megkeményíti makacs ellenállásukban, ám még ezt is felhasználja a kiválasztottak megnyerésére (11,7.11k). Az utóbbiak hitét Isten általában alaposan próbára teszi és megedzi, míg eljutnak a teljességig, gyakran *szenvetésekkel és összetöréssel* segítve őket abban, hogy hit által teljesen Őrá támaszkodjanak, nem pedig büszkén önmagukra (8,17; vö. Fil 1,29; 2Kor 12,6-11). Így volt ez Ábrahámmal, aki minden emberi reményeségen túlvolt már, amikor Izsákban beteljesült Isten ígérete (Róm 4), és Ő még ezt a hitet is „kiméretlenül” próbára tette Izsák áldozatul kérésével (1Móz 22). Izsák hit által kapott (meddő) feleséget, majd 20 év múlva gyermekeket (1Móz 24,1-25,26). Jákób 14 évig szolgált szeretett feleségéért (miközben „rászórtak” egy másikat), majd hajsza híján menekült meg bátyja haragja elől, miután megadta magát Istennek (Hós 12,5). Mózes az előkelő neveltetés után 40 évig juhokat legeltetett a pusztában (ApCsel 7,20-30). Pál a Jézussal való találkozások megvakult, majd heves reakciókat kiváltó buzgólkodása után hosszú évekre „eltűnt”, miközben „az egyházak... békessége volt” (ApCsel 9,1-31). Később pedig hihetetlen szenvedéseket kellett kiállnia (2Kor 11,23-33).

12. b. Mindeközben Pál megemlíti, hogy „Krisztus... Isten mindenke felett” (Róm 9,5; vö. Kol 2,9; Zsid 1,3,8; Jn 1,1; 10,30; Ézs 9,5), azután így folytatja: „Az Isten irgalmára kérek tehát titeket, testvéreim, hogy okos istentiszteletként *szánjátok oda* testeteket élő és szent áldozatul, amely tetszik az Istennek; és ne igazodjatok e világhoz, hanem változtatok meg értelmetek megújulásával, hogy megítélhessétek: mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes” (Róm 12,1-2). Ez mindenre kiterjedő, **teljes odaszánást** jelent, megalkuvás és istentelen kompromisszumok nélkül, összhangban „az első és a nagy parancsolattal”: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes

szívvedből, teljes lelkedből és teljes elmédből” – amely parancsolatból következik „a második”: „Szeresd felebarátodat, mint magadat. E két parancsolattól függ az egész törvény” (Mt 22,36-40). Mindezt **nem a saját erőnkől** érzük el, hanem csakis „az Isten szeretete” következtében és által, amely „a nekünk adatott Szentlélek által” árad(t) szívünkbe (Róm 5,5). Fontos az emberi törvények betartása is (13,1-7), bár elsősorban nem a betűjük, hanem a szellemük szerint, de sokkal fontosabb, „hogy egymást szeressük; mert *aki a másikat szereti, betöltötte a törvényt*” (13,8-10).

13. **Mit jelent ez a szeretet?** A Biblia szerint Isten feltétel nélküli szeretete (görögül „agapé”) nem valamiféle misztikus, egy kolostor magányában gyakorolható élmény, hanem nagyon is életszerű és -izű, a kezünket „bepiszkoló”, cselekedetekkel megnyilvánuló dolog. Rengeteget lehetne róla beszélni, és beszél is róla bőven a Szentírás – Pál pl. az alábbi helyeken: Róm 12,9-21; 1Kor 13; Ef 4,2.15k. Ezekből a versekből is kiderül, hogy a szeretet nemcsak önzetlen és áldozatos („a rosszat” is „jóval” viszonozza; Róm 12,21), hanem időnként „*kemény*” is lehet, mert azt tartja szem előtt, ami valóban a másik javát szolgálja; „nem örül a hamisságnak, de együtt örül az *igazsággal*” (1Kor 13,6), sőt „az igazsághoz ragaszkodik” (Ef 4,15).

14. **Jézus** azt tanította: „ne szálljatok szembe a gonosszal, hanem annak, aki arcul üt jobb felől, tartsd oda másik arcodat is. Ha valaki pereskedni akar veled, és el akarja venni az alsó ruhádat, engedd át neki a felsőt is. Ha pedig valaki egy mérföldnyi útra kényszerít, menj el vele kettőre” (Mt 5,39-41). Azonban maga is kivételt tett pl. akkor, amikor igen keményen szembeszállt kora vallási vezetőivel, a képmutató farizeusokkal (Mt 23,13-39), sőt egy ízben isteni hatalmát is latba vetve szállt szembe a gonosz tömeggel, hogy megvédje tanítványait (Jn 18,3-9). A vétező testvérünkkel szemben is meglehetősen szigorú fegyelmezési eljárást írt elő (Mt 18,15-17), melyet Pál is megerősített pl. az 1Kor 5-6-ban. Mivel a bűn a bűnösnek árt a legtöbbet, ez az eljárás összhangban van a jézusi *arany szabállyal*: „Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük, mert ez a törvény, és ezt tanítják a próféták” (Mt 7,12).

15. János első levele – mely „a szeretet levelének” is nevezhető – szintén a **cselekvő szeretetről** beszél (pl. 1Jn 3,18), és hozzátézi: „Isten szeretet, és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és Isten is őbenne. Abban lett teljessé a szeretet közöttünk, hogy bizalommal tekinthetünk az ítélet napja felé, mert ahogyan ő van, úgy vagyunk mi is ebben a világban. A szeretetben nincs félelem, sőt a *teljes szeretet kiűzi a félelmet*, mert a félelem gyötrelmessel jár, aki pedig fél, nem lett tökéletes a szeretetben” (1Jn 4,16-18). Jakab szintén megerősíti ezt, hozzátéve, hogy a szeretet nem „személyválogató” (Jak 2,1-9), és „*a hit is, ha cselekedetei nincsenek, halott önmagában*” (Jak 2,17; vö. 2,14-26).

16. **Pál a Róma** 12,3-8-ban jőzen *alázatra* inti a hívőket, rámutatva, hogy akárhol tartanak is lelki zárándokútjukon, nem magányos harcosok, hanem „Krisztus” egyetlen „testének” (egyházának/gyülekezetének), vagyis „*egymásnak tagjai*” (5. v.), akik minden jót Istentől kaptak, beleértve *lelki ajándékait* is, hogy „szolgáljanak” velük. A 14. fejezetben őva int az ítélkezéstől a keresztény ember *szabadságával* kapcsolatos kérdésekben, ami kiterjed az étrendre és a „napok... megkülönböztetésére” is (vö. 1Kor 6,12: „Minden szabad nekem, de ne váljak semminek a rabjává”, és „nem minden használ/épít”; 1Kor 10,23; vö. 1Kor 2,15: „A lelki ember azonban mindent megítél, de őt senki sem ítéli meg”). Aki lelkileg „erős”, az „tartozik azzal, hogy az erőtlének gyengeségeit hordozza, és ne a maga kedvére éljen”, hanem „a felebarátjának kedvezve, mégpedig annak javára, épülésére” – ahogy Krisztus is tette (Róm 15,1-3) –, nem okozva „testvérenek megütközést”, azaz elbotlást (14,21). Az ilyen élet *eredménye* a tartós boldogság, a „teljes öröm és békesség”, valamint a „bővülködés a reményességben a Szentlélek ereje által” (más szóval a lelki épség; 15,13; vö. Mt 11,28-30). Ez nem azt jelenti, hogy a szentségünkkel bármit ki akamánk érdemelni Istennél, hanem azt, hogy az ő kegyelméből, hitben őrá hagyatkozva „normális keresztény életet” élünk az ő dicsőségére (Róm 15,6-11; 1Kor 10,31).

17. A **megszentelődés** az életünk végéig tartó **folyamat**, amely azonban – különösen válságos helyzetek (krízisek) idején – **ugrasszerű változásokkal** is járhat (ami növekedést és visszaesést is jelenthet). Szerintem nincs olyan állapot a hívő életben, ahonnan ne lehetne bármilyen mélyre visszaesni. Mint a megtérés és az újjászületés, úgy a növekedés és megszentelődés is **csak Isten kegyelméből, Szentlelke segítségével** lehetséges – kérd, és megkapod, amint ígérte (Lk 11,13)! Időnként (pl. függőségek, jellemtorzulások esetén) a változás hosszabb időt, nehezebb harcot igényelhet – ezt el kell fogadnunk. További, az itt elmondottakat megerősítő bibliai igéket lásd a hivo.hu/bszent.htm oldalon. Lásd még ugyanott „A kegyelem és igazság ismeretlen” evangéliuma” (fismev.htm), „A keresztény tökéletesség útja és az igazi pap(ság)” (zsidok.htm) „A szüntelen öröm, békesség, boldogság titka” (bitka.htm) és az „Egyházfegyelem a reformátoroknál, a protestáns hitvallási iratokban, a mai gyakorlatban és a Bibliában” (fegyelem.htm) c. írásokat is.